

Usposabljanje, izobraževanje, informiranje in promocija

Kataloški zapisi spremljanja izvajanja ukrepov

Ime instrumenta	Strateške podlage	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila	
Informiranje in ozaveščanje ciljnih javnosti	NEPN	✓	informiranje, ozaveščanje	MZI, MKGP, MOP, MDDSZEM	da
Spodbujanje usposabljanja in kadrovska okrepitev	NEPN	✓	usposabljanje	SVRK, MZI, MKGP, MOP, MGRT, Eko sklad, MIZŠ, MDDSZEM	da
Načrtovanje in razvoj usposabljanja za prehod v podnebno nevtralno družbo	NEPN	✓	izobraževanje, usposabljanje	MOP in pristojna ministrstva	da
Vključevanje podnebnih vsebin v širši proces razvoja vzgoje in izobraževanja	NEPN	✓	izobraževanje, usposabljanje	MIZŠ	da
Izobraževanje in delavnice o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov	NEPN	✓	Kataloški zapis za ta instrument je vključen v <i>Zvezek 5 – Ostali sektorji</i> , poglavje 4 – Raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo (LULUCF)		
Javna svetovalna služba	NEPN	✓	Kataloški zapis za ta instrument je vključen v <i>Zvezek 4 – Kmetijstvo</i> , poglavje 3 – Spremljanje izvajanja ukrepov		
Programi usposabljanja svetovanja in demonstracijski projekti	NEPN	✓	Kataloški zapis za ta instrument je vključen v <i>Zvezek 4 – Kmetijstvo</i> , poglavje 3 – Spremljanje izvajanja ukrepov		

INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE CILJNIH JAVNOSTI

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN, 3.2 Energetska učinkovitost / 3.2.4. Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	informiranje/ozaveščanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzi DE, Mzi DP, MKGP, MOP, MDDSZ		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Informiranje in ozaveščanje v gospodinjstvih, kmetijskih gospodarstvih, podjetjih, javnih institucijah idr., ki izvajajo ukrepe za zmanjšanje emisij TGP.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	<p>NEPN predvideva nadaljevanje in izboljšanje izvajanja iz predhodnih veljavnih dokumentov.</p> <p>Za leto 2020 je NEPN predvideval pripravo in izvedbo celovite nacionalne promocijske in opismenjevalne kampanje o pomeni in načinu prehoda v podnebno nevtralno družbo. Povsem celovita kampanja (vključno s predlaganim npr. podnebnim tednom) ni bila vzpostavljena, je pa bilo veliko aktivnosti promociji in informiranju (vključno z oglasi (radijski, televizijskimi) izvedenih v sklopu projekta <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i>.</p> <p><u>Opozorilo:</u> Ukrepi se sicer še zmeraj izvaja v okviru različnih projektov in v okviru programov različnih ministrstev, v aktivnosti informiranja in ozaveščanja se vključuje tudi vse več podjetij. Aktivnosti se financirajo iz različnih nacionalnih in mednarodnih virov. Izvajanja ukrepa in učinkov se ne spremlja (dovolj) sistematično. Napredek na tem področju je projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i>, kjer so ozaveščevalne akcije bolj skoncentrirane in načrtovane ter omogočajo večji pregled.</p> <p>Še zmeraj ni dovolj sistematičnega načrtovanja ukrepov. V pregledu je navedenih nekaj primerov dobre prakse.</p> <p>Še naprej deluje in je osvežen portal Trajnostna energija, na katerem so informacije s področja URE in OVE, ki ga je vzpostavil Borzen. Mzi je vzpostavil Portal energetika, ministrstvo vodi tudi izvedbo vsakoletnega projekta Teden mobilnosti, v katerem je leta 2021 sodelovalo 84 občin. Aktivna je tudi spletna</p>
-----------------	---

platforma za trajnostno mobilnost, kjer so na voljo številne informacije in gradiva za različne ciljne skupine.

Eko sklad:

- Informiranje in ozaveščanje občanov se izvaja tudi preko mreže energetskih svetovalcev ENSVET, po Sloveniji je razpršenih 59 pisarn v katerih deluje 51 posebej usposobljenih energetskih svetovalcev. V letu 2021 je bilo zabeleženih 8064 aktivnosti-kar je več kot tisoč manj kot predhodno leto (nasveti s pisnim poročilom, članki, e-nasveti, predavanja...), sodelujejo tudi z eko šolami – energetski svetovalci so v šolah in vrtcih predavali o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije...Pandemija je tudi v letu 2021 vplivala, da je bilo manj dogodkov n posledično tudi manj aktivnosti. Svetovalci so se udeležili tudi raznih izobraževanj; (imelo so tudi kratka izobraževanja vsakih 14 dni, preko zooma, saj so vzpostavili tudi koordinatne sestaneke mreže ENSVET). Svetovalci so opravili tudi preizkus znanja iz vsebine Celovita energijska prenova večstanovanjskih stavb, ki ga je izvedel ZRMK.
- Svetovalci so drug drugemu tudi ocenjevali nasvete, kar je po njihovih izkušnjah bilo zelo učinkovito.
- Nadaljevali so s promocijo na lokalnem in nacionalnem nivoju preko člankov, oddaj, predavanj (časnik Finance, Eko dežela, Štajerski tednik), spletne strani Moja Občina, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
- Ni pa bilo izvedeno predvideno javno naročilo za izobraževanje za vsaj 20 novih energetskih svetovalcev.
- Leta 2021 se je zaključilo vseh 6 projektov izbranih v okviru javnega razpisa NVO-SJI18 za sofinanciranje nevladnih organizacij, in sicer so to bili projekti Društvo DOVES-FEE Slovenia, Društvo za okoljsko vzgojo Evrope v Sloveniji Ozaveščanje, izobraževanje in uvajanje merjenja odtisa CO₂ v ekošole kot prispevek k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam, Alpe Adria Green – Dimenzioniranje e-pogonov za poklicne šole-invalidski vozički, Kulturno društvo Prostoroz – Zelena streha kot orodje za izboljšanje kakovosti bivanja v urbanih središčih, PIC – Zagovorniki okolja – za podnebje, Mariborska kolesarska mreža – Spremembe potovalnih navad kot del rešitve v boju proti podnebnim spremembam in onesnaženju zraka, Slovensko združenje za trajnostno gradnjo – Green Building Council Slovenia – Izobraževanje izvajalcev za kakovostnejšo izvedbo energijskih ovojnih stavb, zmanjšanje reklamacij in izboljšanje učinka prihranka energije za ogrevanje, zmanjšanja onesnaževanja ter učinkovitejšo porabo subvencij.
- Konec leta 2019 je Eko sklad objavil nov javni razpis NVO19 za sofinanciranje podnebnih programov vsebinskih mrež. Razpisanih je bilo 800.000 evrov sredstev iz Sklada za podnebne spremembe, ki so predvidena za štiriletno delovanje dveh vsebinskih mrež. Na razpis sta prispeli 2 vloge, ki sta bili izbrani, in sicer: »Plan B za Slovenijo – mreža nevladnih organizacij za trajnostni razvoj« za področje varstva okolja prijaviteljice Ustanove Umanotera – slovenska fundacija za trajnostni razvoj in »Mreže za prostor« za področje urejanje prostora prijavitelja Inštituta za politike prostora (v letu 2021 so bila izplačana predplačila in vmesna plačila).
- Eko sklad je v letu 2021 sklenil partnerske pogodbe z namenom promocije Eko sklada za naslednje projekte: 21. Dnevi energetikov 2021, Okoljsko srečanje 2021, raziskava REUS JSS 2022 in vodni dnevi 2021.
- Eko sklad je o svojih aktivnostih obveščal javnost preko različnih svojih komunikacijskih kanalov (Facebook, Instagram, LinkedIn, spletna stran).

uslužbenci pa so bili prisotni tudi na več dogodkih/delavnicah po državi, kjer so predstavljali svoje aktivnosti.

Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, v okviru katerega so številne aktivnosti namenjene tudi informiranju in ozaveščanju (npr. kampanja o aktivni trajnostni mobilnosti, ozaveščanje o podnebnih spremembah...).

V letu 2021 so bile izvedene kampanje: Nehajmo se igrati s planetom (kampanja na TV kanalih, radijskih postajah, print in digitalno oglaševanje), Dan Zemlje (PR, tv oglasi, gostovanje v oddajah, socialni mediji), Dan podnebnih sprememb (maj 2021) (radio, digitalno, print, tv oglasi), Misija 0, moja dejanja (tv kanali, oglasi, radio oglasi, printi, digitalno)

V sklopu projekta se bo osvežila tudi Slovenska platforma za trajnostno mobilnost.

Zaključil se je projekt *LIFE Podnebna pot 2050*, ki je pripomogel k informiranju in ozaveščanju o podnebnih spremembah.

Pomembno k ozaveščanju in informiranju doprinaša tudi skupina Mladi za podnebno pravičnost, ki je organizirala tudi predavanja, okrogle mize in druge aktivnosti.

Še naprej deluje Stalni posvetovalni odbor za podnebno politiko pri predsedniku Republike Slovenije, ki tudi informira in ozavešča o problematiki podnebnih sprememb.

V okviru OP EKP poteka projekt »Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti«, ki je potekal do leta 2021. Projekt sestavlja 5 ukrepov spodbujanja trajnostne mobilnosti, med katerimi sta tudi kampanja ozaveščanja in promocije trajnostne mobilnosti ter izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole.

Na področju ozaveščanja še naprej igrajo pomembno vlogo nevladne organizacije.

Umanotera je decembra 2020 pričela s prvim usposabljanjem za koordinatorje skupnostnih projektov, ki bodo prispevali k blaženju podnebnih sprememb. Usposabljanje se je zaključilo marca 2021. Postavili so razstavo Na vroči strani Alp, tudi v virtualni obliki. Ravno tako objavljajo in posodablajo dokumenta Fizikalno ozadje podnebnih sprememb in njihove posledice za Slovenijo in Politično-zakonodajno ozadje blaženja podnebnih sprememb, ki sta namenjena širši populaciji, ki jih ta tema zanima. Izvajati so začeli projekt Podnebni meni-spodbujanje nizkoogljične pridelave in potrošnje hrane. V letu 2022 je bila tudi organizirana nacionalna konferenca o podnebnju prijaznejši pogostitvi na dogodkih »Mizica, pogrni se!«.

Aktivna na področju informiranja in ozaveščanja ciljnih javnosti je tudi nevladna organizacija Focus, ki je vključena tudi v projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, kjer deluje predvsem na področju ozaveščanja, spodbujanja dobrih praks, podpore lokalnim skupnostim pri prehodu v NOD, krepitve zmogljivosti javne uprave... Nadaljevali so z izvajanjem projekta LIFE UNIFY, katerega cilj je prispevati k pravočasnemu in učinkovitemu prehodu v nizkoogljično družbo in gospodarstvo preko dolgoročnih podnebnih strategij, NEPN-ov in programiranja sredstev EU. Izvajajo projekt ClimACT, ki je prednostno namenjen mobilizaciji in aktivaciji mladih za ukrepanje na področju podnebnih sprememb in družbene pravičnosti ter izobraževanju, ozaveščanju o povezavi med podnebnimi spremembami in razvojem. Partnerja projekta sta še Umanotera in PIC. Zaključili se je triletni projekt Trajnostne mobilnosti v vrtcih in osnovnih šolah, katerega namen je bil spodbujanje trajnostne mobilnosti med učitelji, vzgojitelji, otroci, učenci, starši in širši lokalni skupnosti. V projektu je sodelovalo več kot 100.000 otrok, več kot 6.000 strokovnih so-delavcev, vključenih je bilo več kot 300 vrtcev in 300 osnovnih šol. Oblikovana so bila gradiva, ki pomembno

prispevajo k vključevanju trajnostne mobilnosti v vrtčevske in OŠ programe ter ozaveščanju javnosti. Poleg Focusa so bili del projekta še Cipra, IPOP, Oddelek za geografijo FF UL, vodilni partner pa je bila Razvojna agencija Sinergija.

Na področju informiranja in ozaveščanja so aktivne še številne nevladne organizacije: Cipra, Greenpeace, PIC (Zagovorniki okolja), IPOP, kolesarske mreže, Sloga ...

DOSEŽENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE Nadaljevalo se bo izvajanje projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*, v okviru katerega so številne aktivnosti namenjene informiranju in ozaveščanju, v njih pa sodelujejo ministrstva, raziskovalne institucije in nevladne organizacije ter PR agencija.

Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je za sofinanciranje nevladnih organizacij predvidenih v letu 2022 0,2 milijona evrov in v letu 2023 0,329 milijonov evrov. Ukrep izvaja Eko sklad. Tehnična pomoč, te-za katero je namenjenih 5,2 milijonov evrov zajema tudi financiranje izvedbe projektov in ukrepov na področju ozaveščanja, izobraževanja. Sredstva namenjena NGO-jem so se z odlokom še zmanjšala. So pa na novo predvidena sredstva za sofinanciranje prireditev v podporo trajnostnemu razvoju in sicer Gasilska olimpijada v Celju leta 2022 (0,5 milijona) in FIS svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju v Planici 2023 (0,5 milijona evrov).

V *Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)* je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo in izboljšalo, in sicer so predvideni:

- priprava in izvedba celovite nacionalne promocijske in opismenjevalne kampanje o pomenu in načinu prehoda v podnebno nevtralno družbo;
- periodično spremljanje ozaveščenosti različnih sektorjev in ciljnih skupin ter uporaba izsledkov za nadgradnjo politik in ukrepov;
- bolj ciljno usmerjanje aktivnosti (npr. v ukrepe, ki se ne izvajajo oziroma se slabo izvajajo ali imajo težave);
- ohranitev stalnosti uspešnih ozaveščevalnih in opismenjevalnih akcij (ne le enkratne akcije);
- ozaveščanje in izobraževanje uporabnikov naprav na lesno biomaso glede primernega goriva in pravnega načina kurjenja;
- ozaveščanje in usposabljanje prodajalcev in instalaterjev naprav OVE in URE, upravnikov stavb, energetskih managerjev itd.;
- tematsko usposabljanje ciljnih poklicnih skupin glede problematike tehnologij URE in OVE (gasilci, reševalci, dimnikarji itd.).

PREDVIDENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Zagotoviti je potrebno kontinuirano, celovito, kakovostno in koordinirano informiranje in ozaveščanje javnosti o tematikah prehoda v podnebno nevtralnost (preobrazbe energetike, kmetijstva, stavb, prometa idr.) Aktivnosti informiranja in ozaveščanja naj podpirajo akterje pri naslavljanju te problematike (posameznike, podjetja, lokalne skupnosti, državne institucije idr.).

Zlasti je potrebno okrepiti ozaveščevalne aktivnosti in aktivnosti informiranja v zvezi z ukrepi, ki se ne izvajajo oz. kjer je odziv na spodbude premajhen. Potrebno je tudi okrepiti informiranje ciljnih skupin, ki so še vedno zelo slabo informirane (npr. še ne informirana gospodinjstva o spodbudah za ukrepanje, ki

jih nudi Eko sklad, o energetske svetovni mreži ENSVET idr.). Ohraniti je treba tudi kontinuiteto pomembnih ozaveščevalnih akcij, saj se nemalokrat zgodi, da so akcije zgolj enkratne, potem pa se tema ne pojavi več. Ozaveščevalne aktivnosti, ki nagovarjajo posameznike, je potrebno natančno časovno načrtovati (npr. pravočasno glede na ogrevalno sezono, novoletne nakupe, nakupe naprav pred velikimi športnimi dogodki ipd.). V ozaveščevalnih akcijah je potrebno okrepiti aktivnosti, ki nagovarjajo stanovalce večstanovanjskih blokov, lokalne skupnosti ter mala in srednja podjetja. Okrepiti je potrebno informiranje z argumenti zdravja in drugih dodatnih koristih ter sinergičnih učinkih izvajanja ukrepov (koristi za posameznike, za podnebje ipd.). V polni meri je potrebno izkoristi obstoječe projekte v izvajanju, zlasti največje med njimi, kot je projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*). Smiselno bi bilo, da se znotraj projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* razvije/nastavi sistem vrednotenja ozaveščevalnih akcij (ne zgolj na podlagi števila predvajanih oglasov, minut itd.).

Priporočamo, da se tudi pri drugih kampanjah (npr. s področja zdravja in podobno), izpostavi sinergije/pozitivne učinke na podnebje.

Nevladne organizacije imajo pomembno vlogo pri informiranju in ozaveščanju ter velikokrat opravljajo tovrstne naloge namesto države. Priporočamo, da se za tovrstno dejavnost nameni več sredstev.

VIRI PODATKOV

- Odlok o spremembah in dopolnitvi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. [101/21](#))
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2021, februar 2022
- Focus – letno poročilo 2021
- Informacije partnerjev projekta LIFE IP Care4Climate
- Sestanki z deležniki, neposredne informacije od deležnikov/izvajalcev, javno dostopne informacije na spletnih straneh
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

25. april 2022

SPODBUJANJE USPOSABLJANJA IN KADROVSKA OKREPITEV

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 38		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	usposabljanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, MzI DE, MzI DP, MKGP, MOP, MGRT, Eko sklad, MIZŠ, MDDSZ		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Usposabljanje za krepitev kadrovskih možnosti za prehod v NOD. Med drugim ciljno usmerjena usposabljanja za pripravo in izvedbo projektov na področju energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in zelenih energetskih tehnologij ter drugih področij blaženja podnebnih sprememb.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2022

POTEK IZVAJANJA	<p>Tekom leta potekajo številna usposabljanja/izobraževanja/delavnice v okviru različnih projektov in programov, katerih pa se, vseh žal, sistematično ne spremlja, kot se tudi (v večini primerov) ne spremlja njihovih učinkov.</p> <p>Je pa vzpodbudno, da se s projektom <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> vzpostavlja sistematično spremljanje izobraževanj/usposabljanj. V sklopu tega projekta se izvaja in tudi spremlja številna strokovna usposabljanja in izobraževanja za prehod v NOD. To zajema od raziskovalnih taborov za študente, do delavcev v javnih upravi, usposabljanje za energetske pogodbeništvu za državne uslužbenke in občinske uslužbenke ter podjetja ...V ciljni skupini člani interesnih skupin se je do konca leta usposabljanj/izobraževanj udeležilo 129 oseb, 31 študentov, 1.902 strokovnjaka (od tega se je kar 763 posameznikov udeležilo usposabljanja za krepitev zmogljivosti javnih naročnikov za ZEJN), 82 udeležencev je bilo na usposabljanju na temo kazalcev trajnostne gradnje.</p> <p>Sistematični pristop k usposabljanju in potrjevanju kvalifikacij za več področij energetske učinkovitosti vzpostavlja EZ-1, ki opredeljuje pogoje za pridobitev licenc na neodvisne strokovnjake za izdelavo energetskih izkaznic, preglede klimatskih sistemov ter preglede ogrevalnih sistemov, predvideva usposabljanje inštalaterjev naprav na OVE in določa pogoje za izvajalce energetskega svetovanja za občane ter predvideva organizacijo njihovega dodatnega rednega izobraževanja.</p>
-----------------	--

Na področju stavb so se izvajala naslednja usposabljanja:

- v letu 2020 in 2021 so bila do sedaj izvedena 3 usposabljanje za redne preglede klimatskih sistemov; izvajalec je Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo, Laboratorij za ogrevalno, sanitarno in solarno tehniko ter klimatizacijo;
- za izdelovalce energetske izkaznice (do 22. 12. 2021 izdanih 401 licenc neodvisnim strokovnjakom, izdelovalcem energetske izkaznice), za izvajalca usposabljanja sta bila marca 2021 izbrana GI ZRMK in Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, Usposabljanja potekajo večkrat letno;
- usposabljanja za svoje svetovalce v okviru mreže ENSVET organizira tudi EKO sklad;
- po Pravilniku o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljalce energetske naprav (Ur. l. RS, št. 92/15) usposabljanja izvaja Zveza društev energetikov Slovenije; usposabljanja vključujejo tudi učinkovito rabo energije;
- potekalo je izobraževanje »Evropski energetski menedžer – EUREM, ki ga izvaja IJS, Center za energetske učinkovitost; udeležilo se ga je 18 slušateljev;
- usposabljanja inženirjev in arhitektov za področje trajnostne gradnje, energetske učinkovitosti, zelenega javnega naročanja potekajo v okviru Inženirske zbornice Slovenije, Zbornice za arhitekturo in prostor ter Slovenskega združenja za trajnostno gradnjo – GBC Slovenija.

Januarja 2021 je bil sprejet nov Pravilnik o strokovnem usposabljanju za inštalaterje naprav na obnovljive vire energije, ki določa način in vsebino strokovnega usposabljanja. Pravilnik zajema naprave na ove; kotle na lesno biomaso, toplotne črpalke, prenosnike plitvih geotermalnih sistemov, sončnih kolektorjev, proizvodnih naprav na sončno energijo.

- Preko razpisa Eko sklada za NVO (sredstva Podnebne sklada) je bilo vmesno izplačilo izplačano Slovenskemu združenju za trajnostno gradnjo – Green Building Council Slovenia za izobraževanje izvajalcev za kakovostnejšo izvedbo energijskih ovojev stavb, zmanjšanje reklamacij in izboljšanje učinka prihranka energije za ogrevanje, zmanjšanje onesnaževanja ter učinkovitejša poraba subvencij.

Za sektor kmetijstvo glej *Zvezku 4 – Kmetijstvo*.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO
IZVAJANJE

Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je za obdobje 2021–2023 za nevladne organizacije predvidenih 0,529 milijona za sofinanciranje NVO-jev. V letih 2022 in 2023 se nadaljuje izvajanje projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*. V sklopu projekta bodo usposabljanja potekala naprej po načrtu. V letu 2021 je bila sprejeta *Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050*, ki zajema tudi ukrepe usposabljanja.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Nadaljevanje začrtanih aktivnosti v sklopu projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*, ki zajemajo tudi aktivnosti predvidene v NEPN. Finančna sredstva za usposabljanje je potrebno namensko in sistematično (načrtno) usmerjati v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo ali imajo težave, in bi

bilo mogoče s pomočjo usposabljanj doseči napredek pri njihovem izvajanju. V izogib podvajanju je potrebno tudi uskladiti načrtovana usposabljanja v okviru različnih pobud/projektov.

VIRI PODATKOV

- Odlok o spremembah in dopolnitvi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. 101/21)
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2021, februar 2022
- Sestanki z deležniki, neposredne informacije pridobljene od ministrstev, izvajalcev usposabljanj, javno dostopni podatki iz spleta
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

25.april 2022

NAČRTOVANJE IN RAZVOJ USPOSABLJANJA ZA PREHOD V PODNEBNO NEVTRALNO DRUŽBO

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 38		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	izobraževanje / usposabljanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP in pristojna ministrstva		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	NEPN načrtuje nadaljevanje in izboljšanje izvajanja iz OPTGP, predvideva okrepljeno spodbujanje prehoda v podnebno nevtralnost in krožno gospodarstvo; zajema več ciljnih skupin.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	<p>Leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i>, v okviru katerega je predvidena tudi priprava načrta in izvedba aktivnosti za usposabljanje za prehod v NOD (sklop C2: Usposabljanje in krepitev zmogljivosti za prehod v NOD). Med drugim so bili zbrani podatki in opravljena analiza vseh obstoječih usposabljanj in drugih podobnih aktivnosti. Izbranih je bilo 40 predmetov s temami in vsebinami za prihodnje. Bila je vzpostavljena tudi aktivna komunikacija s podobnimi programi na mednarodni ravni. V sklopu projekta so potekala tudi usposabljanja za lokalne skupnosti. MOP je pričel tudi z aktivnim sodelovanjem s Centrom RS za poklicno izobraževanje za izdelavo devetih modelov umeščanja ključnih kompetenc za trajnostni razvoj v izbrana strokovna področja na 6. ravni zahtevnosti (glej tudi instrument Spodbujanje usposabljanja in kadrovska okrepitev).</p> <p>MOP je pričeli tudi z izvajanjem aktivnosti znotraj Deep decarbonisation projekta (Climate KIC), ki zajema tudi usposabljanje in učenje.</p>
DOSEŽENI UČINKI	Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	MOP je v letu 2021 pričel tudi z aktivnim sodelovanjem s centrom RS za poklicno izobraževanje za oblikovanje smernic za 6. stopnjo. MOP je pričel tudi z izvajanjem aktivnosti glede Climate KIC in se trenutno fokusirajo na
----------------------	---

integracijo vseh pomembnih deležnikov, saj predhodno niso bili vključeni v zadostni meri v aktivnosti. Ta aktivnost bi pripomogla tudi k implementaciji projekta EIT Climate-KIC »A Deep Demonstration of a Circular, Regenerative and Low-Carbon Economy in Slovenia«, ki je v pripravi in zajema tudi usposabljanje in učenje.

Potekalo bo nadaljevanje izvajanje aktivnosti v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*, kjer so se izobraževanja in podatki začeli sistematično organizirati in zbirati. Znotraj aktivnosti C.2 so predvidena priporočila za univerze in fakultete. Nadaljevalo se bo izvajanje Deep demonstration projekta, ki vključuje tudi usposabljanje in izobraževanje.

PREDVIDENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz NEPN. V oblikovanje usposabljanja v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* je treba aktivno vključiti tudi MIZŠ in druge relevantne deležnike (npr. univerze).

VIRI PODATKOV

- Odlok o spremembah in dopolnitvi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. 101/21)
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2021, februar 2022
- Informacije, pridobljene od pristojnih ministrstev (sestanki) in partnerjev projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

24 april 2022

VKLJUČEVANJE PODNEBNIH VSEBIN V ŠIRŠI PROCES RAZVOJA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 38		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	izobraževanje / usposabljanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MIZŠ		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Vključevanje podnebnih vsebin v širši proces razvoja vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj v Sloveniji na vseh stopnjah izobraževanja.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2022

POTEK IZVAJANJA	<p>Ukrep se izvaja. Te tematike se naslavlja tudi preko globalnega učenja (izvajalci nevladne organizacije), v katerih sodelujejo vrtci in šole.</p> <p>Znotraj projekta <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> se pripravljajo priporočila za krepitev podnebnega izobraževanja v visokem šolstvu v Sloveniji. Priprava priporočil je del reforme visokega šolstva za zelen in odporen prehod v Družbo 5.0. iz Načrta za okrevanje in odpornost.</p> <p>Marca 2020 je bila sprejeta Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030, ki vsebuje tudi smernice in ukrepe na področju izobraževanja.</p> <p>V šolskem letu 2018/2019 je bil v program Eko šol dodan nov tematski sklop Podnebne spremembe, ki je bil vključen tudi v letu 2020/2021. Šole se velikokrat priključujejo tudi širšim dogodkom npr. evropski teden mobilnosti, svetovni dan Zemlje, vode..., kjer so obravnavane tudi teme podnebnih sprememb.</p> <p>V sklopu OP EKP je potekal projekt »Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti«, v okviru katerega je tudi ukrep izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole. Projekt se izvaja v treh šolskih letih, z začetkom v šolskem letu 2018/2019 in zaključkom 31. 7. 2021. Vsi vrtci in šole so prejeli prenovljena priročnika »Trajnostna mobilnost – priročnik za vzgojitelje v vrtcih« in »Trajnostna mobilnost – priročnik za učitelje v osnovnih šolah«. Priročnika vsebujeta vrsto nalog, gradiv in primerov aktivnosti na temo trajnostne</p>
-----------------	---

mobilnosti. Izdana so bila tudi gradiva za starše (zloženke) ter potovalni dnevnik, namenjen otrokom v osnovnih šolah. V šolskem letu 2020/2021 se je projektu pridružilo 750 vrtčevskih skupin- več kot 14 000 otrok.

Tudi leta 2021 je bil izveden teden izobraževanja za trajnostni razvoj, pod okriljem Združenja izobraževalnih in svetovalnih središč Slovenije – ZiSS; neformalna izobraževanja za starejše, ki je naslavljal tudi podnebne spremembe.

Potekalo je sodelovanje v mreži Climate Kic (www.climate-kic.org); Innovation for climate action, ki vključuje tudi izobraževanje. V letu 2021 je koordinator hub-a postal E-Zavod.

V *Nacionalnem programu varstva okolja (NPVO)* je načelo trajnostnega razvoja vključeno kot eno ključnih načel vzgoje v Sloveniji, s ciljem, da se ljudi opolnomoči za delo in življenje v zelenem gospodarstvu in da postane okoljska pismenost ključna sestavina funkcionalne pismenosti. Za doseganje ciljev predvideva NPVO nabor ukrepov na operativni ravni.

DOSEŽENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO
IZVAJANJE

Za obdobje 2022–2023 so skladno s spremembo Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v Podnebnem skladu načrtovana sredstva v vrednosti 2,75 milijona EUR za podnebne cilje in vsebine v vzgoji in izobraževanju. Sredstva so namenjena sistematičnemu vključevanju podnebnih ciljev in vsebin v predšolsko vzgojo, osnovno in srednješolsko izobraževanje, višješolsko strokovno in izobraževanje odraslih. Ključni dejavnosti sta priprava in financiranje celostnega programa ozaveščanja ter vzgoje in izobraževanja o podnebnih spremembah v kontekstu vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj – VITR, ki ga vsak javni zavod pripravi, preizkusi in evalvira za svojo raven oz. področje izobraževanja. Za izvajanje programa javni zavodi pripravijo podrobnejše usmeritve v okviru kurikulumov in učnih načrtov, razvoja vzgojno-izobraževalnih ustanov oziroma organizacij, izobraževanja učiteljev in drugih zaposlenih. Poleg tega javni zavodi izdelajo nova oziroma posodobijo obstoječa učna gradiva, priročnike in didaktične komplete za izvajanje programa; vzpostavijo demonstracijske vrtce, šole in druge izobraževalne organizacije (regijsko uravnoteženo), ki se celostno preoblikujejo v smeri trajnostnega načina življenja in dela ter zmanjševanja ekološkega odtisa, tudi z izvedbo manjših naložb, ki bodo omogočale ustrezno opremljenost za izvajanje celostnega programa.

Načrt za okrepanje in odpornost vključuje več projektov v podporo prenovi in modernizaciji višjega strokovnega izobraževanja. Načrtovana je prenova oziroma razvoj novih študijskih programov (tudi študijskih programov za izpopolnjevanje) s poudarkom na krepitvi oziroma vključitvi tudi trajnostnih kompetenc. V NOO so poleg višješolskega strokovnega izobraževanja vključeni tudi visoko, srednje in osnovno šolstvo ter vrtci.

Marca 2022 je Državni zbor sprejel Resolucijo o nacionalnem programu visokega šolstva do leta 2030, ki zajema tudi aspekt trajnosti.

V *Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)* je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo in nadgradilo, in sicer s ciljem motivacije in spreminjanje vedenja ter potrošniških navad, trajnostnega podnebnega razvoja družbe itd.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

V aktivnostih, predvidenih v projektu *LIFE IP CARE4CLIMATE*, je treba doseči več sodelovanja med posameznimi akterji (predvsem med MOP in MIZŠ) in z ostalimi podobnimi projekti (npr. Climate KIC). Pospešiti je treba proces vključevanja aktualnega znanja in smernic glede podnebnih sprememb, še posebej v luči sredstev in načrtov Načrta za okrevanje in odpornost, Zelenega dogovora ...

VIRI PODATKOV

- Komunikacija z MOP in partnerji projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*
- Javno dostopne informacije na spletu
- Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. [101/21](#))
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

25. april 2022